

ЗАЦВЕРДЖАНА

Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
29.07.2025 № 133

Вучэбная праграма
па вучэбным прадмеце «Музыка»
для III-IV класаў устаноў адукацыі,
якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, з
беларускай мовай навучання і выхавання

ГЛАВА 1 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Дадзеная вучэбная праграма па вучэбным прадмеце «Музыка» (далей – вучэбная праграма) прызначана для III–IV класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай мовай навучання і выхавання.

2. Дадзеная вучэбная праграма разлічана на 70 гадзін (1 гадзіна на тыдзень) у III–IV класах. Працэс засваення зместу вучэбнага прадмета «Музыка» падзелены на этапы, якія адпавядаюць гадам навучання. У кожным класе прадугледжаны гадзіны на харавыя спевы і засваенне вучэбных тэм. Колькасць вучэбных гадзін, адведзеная на вывучэнне тэм у рамках чвэрцяў і паўгоддзяў, з’яўляецца прыкладнай. Педагагічны работнік мае права пераразмяркоўваць колькасць гадзін на вывучэнне тэм у межах агульнай колькасці гадзін, адведзеных на вывучэнне тэм чвэрці ці паўгоддзя.

3. Мэта навучання вучэбнаму прадмету «Музыка» – фарміраванне музычнай культуры навучэнцаў як часткі іх духоўнай культуры.

Кампаненты мэты:

адукацыйны – засваенне музычнага мастацтва праз авалоданне музычнымі ведамі;

слухацкімі, выканальніцкімі і кампазітарскімі ўменнямі; засваенне мастацкага спосабу пазнання свету;

выхаваўчы – выхаванне любові да музыкі, мастацтва; прысваенне чалавекам, які расце, каштоўнасцей, закладзеных у змесце твораў мастацтва;

развіваючы – развіццё музычных, камунікатыўных, творчых здольнасцей; развіццё самастойнасці і ініцыятыўнасці ў вырашэнні творчых задач.

4. Задачы вучэбнага прадмета «Музыка»:

4.1. фарміраванне музычных кампетэнцый: выхаванне любові да музыкі, засваенне музычнага мастацтва (авалоданне музычнымі ведамі, слухацкімі, выканальніцкімі і кампазітарскімі ўменнямі), развіццё музычных здольнасцей. Задача вырашаецца з дапамогай:

фарміравання ўяўленняў пра музыку як самакаштоўны від мастацтва, яе змест і выразную мову;

фарміравання ўменняў слухаць, выконваць, складаць музыку;

развіцця музычных здольнасцей;

назапашвання вопыту ажыццяўлення музычнай дзейнасці;

4.2. фарміраванне мастацкіх кампетэнцый: развіццё мастацкага густу, назапашванне вопыту самастойнай мастацка-творчай дзейнасці. Задача вырашаецца з дапамогай:

фарміравання ўяўленняў пра музыку як неад'емную частку мастацкай культуры, агульнасць зместу розных відаў мастацтва, адрозненні ў выразных мовах;

засваення мастацкага спосабу пазнання свету;

развіцця мастацкіх здольнасцей;

назапашвання вопыту мастацка-творчай дзейнасці;

4.3. фарміраванне метапрадметных кампетэнцый: развіццё камунікатыўных, творчых, аналітычных здольнасцей; уменняў рашаць вучэбныя і жыццёвыя праблемы, несці адказнасць за вынікі індывідуальнай і калектыўнай работы. Задача вырашаецца з дапамогай:

фарміравання ўяўленняў пра цесную сувязь музыкі (мастацтва) з жыццём;

назапашвання вопыту вырашэння жыццёвых задач у працэсе мастацкай дзейнасці (у індывідуальнай, групавой і калектыўнай формах);

развіцця камунікатыўных і творчых уменняў;

назапашвання вопыту змястоўнага ацэньвання вучэбнай (музычнай) дзейнасці.

Спецыфіка вучэбнага прадмета «Музыка» праяўляецца ў адначасовым вырашэнні ўсяго комплексу задач у працэсе навучання.

5. Змест вучэбнага прадмета «Музыка» ўключае:

веды і ўменні ў галіне музычнага мастацтва;

веды і вядучыя ўменні ў галіне мастацкай культуры;

метапрадметныя (жыццёвыя) веды і ўменні.

Змест вучэбнага прадмета «Музыка» пабудаваны па лінейна-канцэнтрычным прынцыпе. На кожным этапе навучання пашыраюцца і паглыбляюцца ўяўленні навучэнцаў пра змест, жанравую аснову, форму і выразную мову музычнага мастацтва, удасканалююцца ўменні ўспрымання і практычнай музычнай (мастацкай) дзейнасці.

З мэтай захавання нематэрыяльнай культурнай спадчыны ў кожным класе ў рамках вучэбных гадзін прадугледжваецца засваенне навучэнцамі вопыту каляндарна-абрадавых дзеянняў з улікам традыцый рэгіёна.

6. На працягу ўсяго перыяду навучання музыцы выкарыстоўваюцца наступныя віды дзейнасці: слуханне, спевы (харавыя, ансамблевые), ігра на музычных інструментах, пластычнае інтанаванне, свабоднае дырыжыраванне, сачыненне, імправізацыя, рытмадэкламацыя, тэатралізацыя, слоўнае, каляровае, графічнае, пластычнае мадэляванне, іншыя віды мастацкай дзейнасці.

Асноўнай формай арганізацыі адукацыйнага працэсу з'яўляецца вучэбны занятак. Прытрымліванне прынцыпу «навучанне мастацтву ў

формах самога мастацтва» вызначае прыярытэт арганізацыйных форм, якія адпавядаюць прыродзе мастацтва (урок-канцэрт, урок-гульня, урок-майстэрня, урок-тэатралізацыя, урок-кліп і іншыя формы).

Навучанне музыцы ажыццяўляецца з дапамогай выкарыстання разнастайных метадаў (наглядных, слоўных, практычных). Адмысловае значэнне мае сістэмнае выкарыстанне метадаў праблематызацыі і мадэлявання мастацка-творчага працэсу.

Пастаноўка праблем пры засваенні зместу вучэбнага прадмета «Музыка» забяспечвае разгляд музычных твораў у якасці адказаў на жыццёвыя пытанні, пададзеныя ў эмацыянальна-вобразнай форме, прадуглежвае даследаванне працэсу паходжання музыкі, прасочванне працэсу ўзнікнення з’яў і абазначэння паняццяў. Метад мадэлявання мастацка-творчага працэсу накіраваны на аднаўленне працэсуальнасці музычных з’яў, забяспечвае дзейнаснае разуменне музычнага мастацтва.

Шырокае распаўсюджванне на вучэбных занятках па музыцы атрымліваюць фасілітацыйныя дыскусіі і мастацка-творчыя праекты. Фасілітацыйныя дыскусіі накіраваны на развіццё самастойнасці навучэнцаў у ходзе засваення вучэбнага матэрыялу, садзейнічаюць развіццю крытычнага мыслення, даследчых і камунікатыўных уменняў. Мастацкатворчыя праекты прадугледжваюць самастойнае рашэнне навучэнцамі вучэбнай задачы, забяспечваюць развіццё самастойнасці, здольнасці да самаарганізацыі, гатоўнасці да супрацоўніцтва, стваральнай дзейнасці, садзейнічаюць выкарыстанню набытага вопыту для вырашэння жыццёвых праблем.

Ацэначная дзейнасць паўстае ў якасці злучальнага звяна паміж пазнавальнай і пераўтваральнай дзейнасцю і з прычыны гэтага з’яўляецца неад’емнай часткай мастацкай творчасці. Пры засваенні зместу вучэбнага прадмета «Музыка» кантрольна-ацэначная дзейнасць ажыццяўляецца на славесна-змястоўнай аснове, гэта значыць ацэнка даецца словамі без выстаўлення адзнакі ў балах. Актыўнае прымяненне на вучэбных занятках па музыцы атрымліваюць метады самаацэнкі і ўзаемаацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці.

7. Чаканыя вынікі вывучэння зместу вучэбнага прадмета «Музыка»:

7.1. чаканыя вынікі навучання ў III класе:

ведаць (мець уяўленні):

пра песеннасць, танцавальнасць, маршавасць;

інтанацыю і яе розныя значэнні;

спосабы развіцця музыкі;

музычнае формаўтварэнне, разнастайнасць музычных форм;

умець:

вызначаць песенную, танцавальную, маршавую асновы музычных твораў;

успрымаць, выконваць, ствараць інтанацыі рознага характару з выкарыстаннем магчымасцей розных відаў мастацтва;

назіраць за развіццём музыкі, самастойна ажыццяўляць яе развіццё ў працэсе музычна-творчай дзейнасці;

увасабляць творчую задуму ў музычную (мастацкую) форму;

эмацыянальна ўспрымаць і разумець музычныя творы;

выразна выконваць песні і інструментальныя кампазіцыі;

актыўна праяўляць сябе ў мастацкай творчасці;

7.2. чаканыя вынікі навучання ў IV класе:

ведаць (мець уяўленні):

пра музычную культуру;

падабенствы і адрозненні ў музычных культурах розных народаў;

суадносіны народнага і кампазітарскага, класічнага і сучаснага, нацыянальнага і інтэрнацыянальнага ў музычным мастацтве;

камунікатыўныя магчымасці музычнай мовы;

умець:

распазнаваць па характэрных прыметах творы прафесійнай і народнай, класічнай і сучаснай музыкі;

па характэрных прыметах вызначаць прыналежнасць музычнага твора да культуры пэўнага народа;

ажыццяўляць камунікацыю з дапамогай мовы музычнага мастацтва;

эмацыянальна ўспрымаць і разумець музычныя творы;

выразна выконваць песні і інструментальныя кампазіцыі;

актыўна праяўляць сябе ў мастацкай творчасці.

Навучанне музыцы на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі накіравана на дасягненне навучэнцамі асобасных, метапрадметных і прадметных вынікаў:

асобасныя вынікі: наяўнасць у навучэнцаў цікавасці да музычнага мастацтва і патрэбнасці ў зносінах з ім; усведамленне прыналежнасці да беларускага народа, праяўленне павагі да беларускай культуры, Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь як сімвала суверэннай дзяржавы; асэнсаванне выразнасці музычнай мовы як неад'емнай і ўнікальнай часткі цэласнай сістэмы камунікацыі; уменне ажыццяўляць самаацэнку дзейнасці на славесна-змястоўнай аснове;

метапрадметныя вынікі: уменне прымяняць мастацкі спосаб пазнання свету, інтэрпрэтаваць мастацкія з'явы на аснове наладжвання цеснай сувязі мастацтва і жыцця; жаданне і ўменне ўступаць у мастацкую камунікацыю; жаданне і ўменне творча вырашаць вучэбныя і жыццёвыя задачы з выкарыстаннем выразных сродкаў розных відаў мастацтва; уменне ажыццяўляць мастацкую (музычную) дзейнасць індывідуальна, у групах, калектывах;

прадметныя вынікі: уменні эмацыянальна і свядома ўспрымаць музыку, спасцігаць яе вобразны змест, выказваць уласнае стаўленне да праслуханага з дапамогай ацэначных меркаванняў; характарызаваць кампазітарскія творы і ўзоры народнай творчасці ў аспектах зместу, сродкаў музычнай выразнасці, спосабаў развіцця, формы; вызначаць жанравую аснову музычнага твора; распазнаваць музыку, створаную кампазітарамі, і ўзоры традыцыйнай музычнай культуры; знаходзіць падабенства ў змесце і адрозненні ў выразнасці моў музычных культур народаў свету; пазнаваць на слых шэдэўры музычнага мастацтва; выразна спяваць і музыцыраваць на музычных інструментах; увасабляць уласную творчую задуму ў розных відах музычнай дзейнасці; выконваць Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь і правільна паводзіць сябе пры яго афіцыйным выкананні.

ГЛАВА 2 ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў ІІІ КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Страціла сілу з 01.09.2026 года.

ГЛАВА 3 ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў ІV КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

(1 гадзіна на тыдзень, усяго 35 гадзін)

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВЫХ СПЕВАЎ (4 гадзіны)

Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь.
Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.
Акцябрацкія і піянерскія песні.

МУЗЫЧНАЯ КУЛЬТУРА БЕЛАРУСІ (12 гадзін)

Музыка – люстэрка жыцця і душа народа (1 гадзіна)
Адлюстраванне ў музыцы гістарычных падзей, жыццёвага ўкладу беларусаў, рыс нацыянальнага характару. Народная і прафесійная музыка. Музыка ў жыцці сучаснага чалавека. Пазыўныя беларускага радыё.

Нараджэнне і жыццё беларускай песні (1 гадзіна)

Жыццёвы змест і жанравая разнастайнасць беларускіх народных песень. Адлюстраванне розных бакоў жыцця беларускага народа ў працоўных, каляндарна-абрадавых, жартоўных песнях і калыханках. Нараджэнне народнай песні. Імпровізацыя. Перадача жыццёвага вопыту ад пакалення да пакалення праз народную песню. Варыянтнасць, пераменны лад і памер як характэрныя асаблівасці народнай песні. Народная манера выканання (падгалосак, падводка, утора).

Восеньскія песні (1 гадзіна)

Перадача ў песні стану восеньскай прыроды. Імітацыя працоўных працэсаў, характэрных для пары збору ўраджаю. Вобразы восеньскай прыроды ў музыцы беларускіх кампазітараў.

Музыка ў казках беларускага народа (1 гадзіна)

Пераўтваральная сіла музычнага мастацтва, адлюстраваная ў беларускіх народных казках. Народныя інструменты, музыканты-выканаўцы ў казках беларускага народа. «Гучанне музыкі» ў казцы. Казачныя вобразы ў творчасці беларускіх кампазітараў.

Музыка ў гульнях беларускага народа (1 гадзіна)

Гульні ў жыцці беларускага народа. Перадача жыццёвага вопыту ад пакалення да пакалення праз гульню. Гульні ў народных абрадах і святах. Асаблівасці правядзення гульняў у зімовы, летні, восеньскі перыяды. Роля музыкі ў беларускіх народных гульнях. Уменне арганізаваць гульню і ўдзельнічаць у ёй.

Беларускія музычныя інструменты (1 гадзіна)

Роля народных інструментаў у жыцці беларускага народа. Разнастайнасць беларускіх народных інструментаў. Знешні выгляд, тэмбравыя характарыстыкі інструментаў, спосабы ігры на іх. Склад традыцыйных ансамбляў народнай музыкі. Творы беларускіх кампазітараў для народных інструментаў. Народныя інструменты ў жыцці сучаснага беларуса.

Танцавальная культура майго народа (1 гадзіна)

Жанравая разнастайнасць беларускіх народных танцаў. Песні-танцы. Характэрныя малюнкi і асноўныя хады беларускіх танцаў. Беларускія народныя танцы ў творчасці беларускіх кампазітараў.

Музыка расказвае пра мінулае нашай Радзімы (2 гадзіны)

Гісторыя беларускага народа ў народнай музыцы і творах прафесійных кампазітараў. Песні Вялікай Айчыннай вайны. Творы сучасных беларускіх аўтараў, прысвечаныя гістарычным падзеям.

Музыка ў народных абрадах і святах (Каляды) (2 гадзіны)

Святы зімовага каляндарна-абрадавага цыкла ў жыцці нашых продкаў. Традыцыі святкавання Каляд у жыцці сучасных беларусаў. Творы беларускіх кампазітараў, якія адлюстроўваюць традыцыі калядавання.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Музычная культура Беларусі»
(1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь». Музыка Н. Сакалоўскага, словы М. Клімковіча і У. Карызны.

«Радзіма мая дарагая». Музыка У. Алоўнікава, словы А. Бачылы.

«Поклонитесь, внуки, деду». Музыка І. Лучанка, словы М. Ясеня.

«От героев былых времен». Музыка Р. Хозака, словы Я. Аграновіча.

«Прекрасное далеко». Музыка Я. Крылатава, словы Ю. Энціна.

«Песенка о медведях» («Где-то на белом свете...»). Музыка А. Зацэпіна, словы Л. Дзержанёва.

«Мы живем под небом ясным» (гимн белорусских пионеров). Музыка Г. Маркевіча, словы А. Бадака.

Беларускія народныя песні «Частуйцеся, госці», «Чаму ж мне не пець», «Ой, мамачка, восень», «У нас сягоння дажыначкі», «Вецярок вее, жыта палавее», «Ярная», «Дубровушка ды зялёная», «Бачыць маё вочка, што край недалёчка», «Ох, і сеяла Ульяніца лянок», «Як паставіў верабейка на сметнічку хату», «Зайграй жа мне, дударачку», «Шчодры вечар», «Шчодрык-Петрык», «Ой, калядачкі, вы вярніцеся», «Прыехала Каляда ўвечары», «Го-го-го, каза», «На нова лета», «Спі, сыночак міленькі».

Папеўкі «А мы грушу пасадзілі», «У мядзведзя на бару», «Журавель».

Найгрышы «Восень», «Казачок», «Цярэшка», «Кадрыля», «Шастак», «Кракавяк».

Беларускія народныя танцы «Юрачка», «Мікіта», «Янка-полька», «Крыжачок», «Бульба-полька».

«Наша Радзіма». Музыка А. Безенсон, словы Л. Глінскай.

«Завешся ты ласкава Белай Руссю». Музыка Л. Захлеўнага, словы В. Лучанок.

«Бацькаўская зямля». Музыка А. Чыркуна, словы Н. Загорскай.

«Манумент». Музыка А. Чыркуна, словы А. Дзеружынскага.

«Мы помним радость сорок пятого». Музыка Э. Зарыцкага, словы М. Ясеня.

«Адлёт жураўлёў». Музыка народная, словы Якуба Коласа.

«Журавінка». Музыка М. Літвіна, словы І. Цітаўца.

«Песенька сяброў» з мюзікла «Прыгоды ў замку Алфавіт». Музыка В. Войціка, словы С. Клімковіч.

Прывітанне Нацыянальнага акадэмічнага народнага хору Рэспублікі Беларусь імя Г. Цітовіча (на аснове вясельнай народнай песні «Частуйцеся, госці»). Музыка Н. Сіроты, словы У. Карызны.

«Мірскі замак». Музыка В. Кісценя, словы І. Цітаўца.

«Прышла зима с морозами». Музыка В. Войціка, словы В. Высоцкай.

«Што прыносіць Новы год?». Музыка А. Безенсон, словы Л. Дайнекі.

«Жураўлі на Палессе ляцяць». Музыка І. Лучанка, словы А. Ставера.

«Явар і каліна». Музыка Ю. Семянякі, словы Янкі Купалы.

«Лясная песня». Музыка У. Алоўнікава, словы А. Русака.

І. Жыновіч. «Беларускія танцы».

М. Чуркін. Сімфаньета «Беларускія карцінкі» (фрагмент па выбары педагагічнага работніка), «Беларуская калыханка».

В. Карэтнікаў. «Адлятаюць птушкі» (з сюіты «Поры года»).

В. Войцік. «Калядоўшчыкі» (з сімфанічнай сюіты «Забавы»).

Д. Лыбін. «Неўрачысты выхад праз негалоўную браму» (з цыкла «Музыка для горада Нясвіжа»).

«Астрамечаўскі рукапіс», вядомы пад назвай «Полацкі сшытак» (фрагменты па выбары педагагічнага работніка).

Я. Глебаў. Тарантэла (з балета «Альпійская балада»).

Духоўныя канты «Новае радасць стала», «Скиния златая», «Дар ныве пребогатый» у апрацоўцы Л. Шлег.

У. Алоўнікаў. Сімфанічная паэма «Партызанская быль».

Віды і спосабы дзейнасці: выяўленне жыццёвага зместу музыкі; развучванне і выразнае выкананне беларускіх песень, твораў беларускіх кампазітараў; вызначэнне на слых і характарыстыка беларускіх народных інструментаў, мелодый беларускіх песень і танцаў; інструментаўка музычных фрагментаў; імітацыя рухаў, уласцівых розным відам працоўнай дзейнасці, у працэсе выканання працоўных песень; інсцэніроўка песень; выкананне асноўных хадоў беларускіх танцаў (на выбар педагагічнага работніка); падрыхтоўка даследчага ці мастацка-творчага праекта па тэме паўгоддзя.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):
 пра характэрныя асаблівасці музыкі беларускага народа;
 музыку народную і кампазітарскую;
 адлюстраванне гісторыі і жыцця беларускага народа ў народнай
 музыцы і творах прафесійных кампазітараў;
 каляндарна-абрадавы цыкл;
 характэрныя асаблівасці народнай музыкі (варыянтнасць, пераменны
 лад і памер);
 народную выканальніцкую манеру;
 ролю музыкі ў беларускіх народных казках і гульнях;
 беларускія народныя інструменты (знешні выгляд, тэмбравыя
 характарыстыкі, традыцыі выкарыстання);
 беларускія народныя танцы (жанравая разнастайнасць, асноўныя
 малюнкi і хады; традыцыі выканання), песні-танцы;
 гарадскую танцавальную культуру.

Умець (група прыватных уменняў):
 слухаць і выконваць песні каляндарна-абрадавага цыкла;
 характарызаваць тэмбры беларускіх народных інструментаў;
 выкарыстоўваць асобныя народныя інструменты пры выкананні і
 сачыненні;
 прымаць удзел у народных святах (выконваць песні, удзельнічаць у
 гульнях);
 вызначаць на слых мелодыі беларускіх народных танцаў,
 характарызаваць рознымі спосабамі іх малюнкi, выконваць асноўныя
 хады; самастойна ствараць простыя кампазіцыі;
 эмацыянальна адклікацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку
 музычнаму вобразу;
 ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы,
 кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):
 выкарыстоўваць сродкі музычнага мастацтва для творчага
 самавыяўлення;
 удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
 даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
 у ходзе ўдзелу ў народных святах;

у сямейным, аматарскім музіцыраванні;
 пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку
 мультымедыйных) праектаў, прысвечаных культуры Беларусі.

ВУЧЭБНЫЯ ЗАНЯТКІ ХАРАВЫХ СПЕВАЎ (4 гадзіны)

Песні пра Радзіму, школу, сям'ю, сяброўства.
 Піянерскія песні.

МУЗЫЧНЫЯ ПАДАРОЖЖЫ (15 гадзін)

Музыка – мова сяброўства і ўзаемаразумення паміж народамі (2 гадзіны)

Музыка – мова, якая не патрабуе перакладу. Сродкі музычнай камунікацыі і асаблівасці іх выкарыстання. Асэнсаванне назапашанага вопыту слухання, выканання, стварэння музычных твораў. Роля музыкі ва ўсталяванні ўзаемаразумення паміж народамі, фарміраванні паважлівых адносін да іншых культур.

Музыка наших соседей (4 гадзіны)

Характэрныя асаблівасці музыкі рускага народа. Наяўнасць падобных рыс у музыцы славянскіх народаў. Наяўнасць падобных рыс, традыцый існавання музычнага мастацтва ў краінах-суседках. Вызначэнне падабенства і адрознення ў народнай і прафесійнай музыцы розных народаў. Выразнае выкананне музыкі стран-суседак.

Музыка ў народных абрадах і святах (Масленіца, Гуканне вясны, Саракі)
 (1 гадзіна)

Святы вясновага каляндарна-абрадавага цыкла ў жыцці нашых продкаў. Масленіца, Гуканне вясны, Саракі ў жыцці сучасных беларусаў. Традыцыі ўдзелу ў святах. Творы беларускіх кампазітараў, што адлюстроўваюць традыцыі свят вясновага каляндарнаабрадавага цыкла.

Музычнае падарожжа па Еўропе (2 гадзіны)

Музычная культура Еўропы (музычная культура дзвюх краін на выбар або агляд). Традыцыі еўрапейскай музычнай культуры. Творчасць І. С. Баха; кампазітары венскай класічнай школы: Й. Гайдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетховен; музычная культура Італіі: скрыпачныя майстры Амаці і Гварнеры, творчасць Н. Паганіні, Дж. Вердзі; музычная культура Нарвегіі: творчасць Э. Грыга. Уклад еўрапейскай музычнай культуры ў сусветную музычную культуру. Асэнсаванне вопыту выканання твораў кампазітараў-класікаў.

Мудрагелістыя інтанацыі ўсходняй музыкі (2 гадзіны)

Музычная культура Японіі і Кітая. Асаблівасці музычнай мовы. Пентатоніка. Народныя інструменты. Выразнае выкананне вакальных і інструментальных твораў. Творы беларускіх аўтараў, якія перадаюць уражанні ад наведвання краін Усходу.

Узоры афрыканскіх рытмаў (2 гадзіны)

Характэрныя асаблівасці музыкі народаў Афрыкі. Вядучая роля рытму. Народныя інструменты. Асаблівасці выканальніцкай манеры. Выразнае выкананне характэрных рытмаў музыкі народаў Афрыкі. Творы прафесійных кампазітараў, у якіх выкарыстаны рытмы, уласцівыя музыцы народаў Афрыкі.

Музыка народаў, якія насяляюць Рэспубліку Беларусь (1 гадзіна)

Музычная культура народаў, якія насяляюць Рэспубліку Беларусь, як частка беларускай музычнай культуры (рамачны змест). Характэрныя асаблівасці музыкі нацыянальнай супольнасці (на выбар). Культурныя традыцыі нацыянальнай супольнасці. Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур.

Абагульняючы вучэбны занятак па тэме «Музычныя падарожжы» (1 гадзіна)

Прыкладны музычны матэрыял

«День Победы». Музыка Д. Тухманава, словы У. Харытонава.

«Эх, дороги». Музыка А. Новікава, словы Л. Ашаніна.

«Песня горна». Музыка А. Хромушына, словы М. Садоўскага.

«Лесной олень». Музыка Я. Крылатава, словы Ю. Энціна.

«Белавежская пуца». Музыка А. Пахмутавай, словы М. Дабранравава.

«Песня о земной красоте». Музыка Я. Дубравіна, словы У. Суслава.

«Самая счастливая». Музыка Ю. Чычкова, словы К. Ібраева і Л. Кандрашэнка.

Беларускія народныя песні: «На вуліцы Масленіца», «А на гарэ сонца», «Агу, вясна, агу, красна», «Ой, вясна, вясна, вясеначка», «Ой, вясна, ой, вясна», «Жавароначкі, прыляціце», «Ой, праляталі ды два галубочки», «Ой, рана на Ёвана».

Рускія народныя песні: «Вниз по матушке, по Волге», «В сыром бору тропина».

Традыцыйная афрыканская песня «Сияхамба».

Афрыканская дзіцячая народная песня «Ветер лагуны». Рускі тэкст В. Сібірскага.

- Святочныя цырыманіяльныя танцы ў кенійскай вёсцы.
Традыцыйны польскі танец «Мазурка».
Вясновыя навальніцы. Традыцыйная кітайская музыка.
Японская народная песня «Сакура».
«Купалінка». Музыка У. Тэраўскага, словы М. Чарота.
«Родны край». Музыка А. Безенсон, словы І. Ціўновіч.
«Песня пра Нёман». Музыка Н. Сакалоўскага, словы А. Астрэйкі.
«Моя Россия». Музыка Г. Струвэ, словы Н. Салаўёвай.
«Бьют тамтамы». Музыка Г. Струвэ, словы А. Барто.
«Птицы над взморьем». Музыка Харада Рэтара, словы Кагэсіма Тарыякі.
«Заход сонца». Музыка Э. Грыга, словы А. Мунка, пераклад С. Свірыдзенка.
«Мы ідзем гукаць вясну». Музыка В. Сярых, словы І. Цітаўца.
«Мамін голас». Музыка В. Сярых, словы М. Людкевіч.
«Музыка» – наш сусвет». Музыка А. Атрашкевіч, словы Б. Макарэвіча.
Дж. Расіні. Неапалітанская тарантэла.
Н. Сакалоўскі. «Мазурка».
С. Бельцюкоў. «Гарадскі пейзаж», «Вечар» (з сюіты «Кітайскія акварэлі» для ўдарных інструментаў).
М. Глінка. Хор «Слався» (з оперы «Іван Сусанін»).
Дж. Гершвін. «Калыханка Клары» (з оперы «Поргі і Бес»), «Рапсодыя ў блюзавых танах».
Н. Паганіні. «Кампанэла».
Н. Паганіні – Ф. Ліст. «Кампанэла».
В. А. Моцарт. Сімфонія № 40 (экспазіцыя, I частка), «Ронда ў турэцкім стылі», опера «Чароўная флейта» (фрагменты па выбары педагогічнага работніка).
А. Вівальдзі. «Поры года» (на выбар педагогічнага работніка).
М. К.Чурлёніс. Сімфанічная паэма «У лесе» (фрагмент).
С. Рахманінаў. Канцэрт для фартэпіяна з аркестрам № 3 (частка I, галоўная партыя).
Ф. Шапэн. Накцюрны E-dur, cis-moll. Мазурка № 47 (a-moll).
І. Штраўс. «Марш Радзецкага», «Полька-піцыката».
А. Туранкоў. «Ой, рана на Івана» (з оперы «Кветка шчасця»).

Віды і спосабы дзейнасці: выяўленне жыццёвага зместу музыкі розных народаў; развучванне і выразнае выкананне песень, інструментальных, танцавальных кампазіцый, якія адносяцца да музычных культур іншых народаў (на выбар педагогічнага работніка); выяўленне падабенства і адрозненняў у музыцы розных народаў; слуханне

і аналіз твораў беларускіх кампазітараў, у якіх выкарыстаны характэрныя асаблівасці музыкі іншых народаў; выяўленне характэрных асаблівасцей музычнай культуры народаў, якія насяляюць Рэспубліку Беларусь; азнаямленне з песнямі вясновага і летняга каляндарных цыклаў; падрыхтоўка даследчага або мастацка-творчага праекта па тэме паўгоддзя.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НАВУЧЭНЦАЎ

Ведаць (мець уяўленні):
пра камунікатыўную прыроду музычнага мастацтва;
разнастайнасць музычных культур, іх узаемадзеянне, дыялог культур;
характэрныя асаблівасці музыкі рускага і іншых народаў;
характэрныя асаблівасці музыкі народаў Еўропы, Азіі, Афрыкі, Амерыкі;
характэрныя асаблівасці музыкі народаў, якія пражываюць у Рэспубліцы Беларусь.

Умець (група прыватных уменняў):
эмацыянальна адклікацца на гучанне музыкі, даваць характарыстыку музычнаму вобразу;
выяўляць падабенства зместу і адрознення ў выразных сродках музыкі розных народаў;
разумець змест і выразна выконваць музыку розных народаў;
ажыццяўляць музычную дзейнасць у пазіцыях слухача, выканаўцы, кампазітара.

Умець (група ключавых уменняў):
паважліва ставіцца да праяўленняў іншых культур;
выкарыстоўваць сродкі музычнай выразнасці для творчага самавыяўлення;
удзельнічаць у арганізацыі і выкананні калектыўных творчых работ;
даваць змястоўную ацэнку вынікам вучэбнай дзейнасці.

Выкарыстоўваць набыты вопыт:
пры рэалізацыі даследчых, мастацка-творчых (у тым ліку мультымедыйных) праектаў;
у ходзе ўдзелу ў народных святах (Масленіца, Гуканне вясны, Саракі, Купалле);
у сямейным, аматарскім музіцыраванні.